

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 20.01.1988, sp. zn. 3 Cz 68/87, ECLI:CZ:NS:1988:3.CZ.68.1987.1

Číslo: 42/1990

Právní věta: Nelze pokládat za neplatnou dohodu uzavřenou mezi občany o provedení řemeslných prací za úplatu z toho důvodu, že tyto práce byly provedeny jen na základě živnostenského listu, vydaného podle právních předpisů platných do 1.1.1966 (kdy nabyl účinnosti zákoník práce *), jenž zrušil živnostenský řád), který však dosud nepozbyl platnosti.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 20.01.1988

Spisová značka: 3 Cz 68/87

Číslo rozhodnutí: 42

Číslo sešitu: 9-10

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Podnikání živnostenské, Právní úkony

Předpisy: 40/1964 Sb. § 39 65/1965 Sb. § 279

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 42

Nelze pokládat za neplatnou dohodu uzavřenou mezi občany o provedení řemeslných prací za úplatu z toho důvodu, že tyto práce byly provedeny jen na základě živnostenského listu, vydaného podle právních předpisů platných od 1. 1. 1966 (kdy nabyl účinnosti zákoník práce 1) , jenž zrušil živnostenský řád), který však dosud nepozbyl platnosti.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky z 20. 1. 1988, [3 Cz 68/87](#))

Žalobce se domáhal, aby mu žalovaní zaplatili rukou společnou a nerozdílnou 8648,- Kčs s 3 % úroky z částky 18 248,- Kčs od 1. 10. 1983 do 11. 4. 1984 a z částky 8648,- Kčs od 12. 4. 1984 do zaplacení, a to do tří dnů od právní moci rozsudku, a aby v téže lhůtě odebrali od žalobce tři blíže popsaná okna. Uvedl, že si žalovaní u něho 5. 9. 1982 objednali zhotovení 11 kusů oken na chalupu za 1450,- Kčs za jedno okno s tím, že přesná cena bude určena podle skutečné spotřeby materiálu a vykonané práce. Žalobce okna zhotovil a vyúčtoval za ně žalovaným cenu 18 248,- Kčs. První ze žalovaných mu 11. 4. 1984 poštou poukázal 9600,- Kčs. Žalovaní dosud neodebrali tři okna a dluží žalobci 8648,- Kčs.

Okresní soud v Pardubicích rozsudkem uložil žalovaným, aby společně a nerozdílně žalobci zaplatili 3985,- Kčs s 3 % úroky od právní moci rozsudku do zaplacení. Dále jim uložil, aby od žalobce ve V. č. 126 odebrali tři kusy přesně popsanych oken, a to do tří dnů od právní moci rozsudku. Rozhodl, že „co do zbytku“ se žaloba zamítá a žádnému z účastníků nepřiznal náhradu nákladů řízení. Konečně rozhodl, že se zamítá žádost prvního žalovaného o osvobození od soudních poplatků. Při rozhodování vycházel ze zjištění, že žalobce je oprávněn provádět truhlářské práce na základě živnostenského oprávnění č. 21997 vydaného v roce 1936. Dovodil, že mezi účastníky došlo k platné smlouvě o zhotovení oken. Při posuzování ceny oken vycházel ze znaleckého posudku, který ji stanovil částkou 1235,- Kčs za kus, když vycházel ze závazných cenových předpisů a ze skutečnosti, že žalobce při jejich výrobě používal strojního vybavení a nešlo o atypické výrobky.

Krajský soud v Hradci Králové k odvolání žalobce svým rozsudkem potvrdil rozsudek soudu prvního stupně v části, již byl návrh žalobce „co do zbytku“ zamítnut, a dále rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení. Odvolací soud dovodil, že účastníky uzavřená smlouva je neplatná podle ustanovení § 39 o. z. Oprávnění žalobce provádět truhlářské práce, které měl na základě živnostenského listu, vydaného bývalým okresním úřadem v Č. v roce 1936, zaniklo zrušením živnostenského řádu zákoníkem práce v roce 1965. Od zrušení právních předpisů, které upravovaly činnost soukromých řemeslníků, platily Zásady pro poskytování některých služeb a oprav pro občany na základě povolení národního výboru, schválené usnesením vlády ze dne 3. 3. 1965. K provádění takovéto činnosti bylo třeba podle uvedených Zásad povolení národního výboru, které však žalobce neměl. Proto nemohl provádět truhlářské práce za úplatu. Z neplatné smlouvy nelze dovodit právo na zaplacení ceny za zhotovená okna.

Nejvyšší soud České republiky rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČR, tak, že těmito rozsudky v rozsahu shora uvedeném byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

V řízení před soudy obou stupňů bylo zjištěno, že žalobci byl v roce 1936 vydán bývalým okresním úřadem v Č. živnostenský list. Tento list ve smyslu živnostenského řádu (zákona č. 227/1859 ř. z.) zakládal oprávnění žalobce vykonávat určité truhlářské práce.

Vydáním zákoníku práce (zákona č. 65/1965 Sb.) byl zrušen živnostenský řád (zákon č. 227/1859 ř. z. ve znění předpisů jej měnících a doplňujících) a to ustanovením § 279 odst. 1 bod 2. zákona č. 65/1965 Sb.

Protože v uvedené otázce neexistovala pozitivní právní úprava, bylo nutno dovodit, že právní předpisy zásadně nemají zpětnou působnost, vzhledem k tomu, že by musila být zpětná působnost právního předpisu výslovně stanovena přechodným ustanovením nového právního předpisu. Také oprávnění platně nabytá na základě určitého právního předpisu nezanikají zrušením (ztrátou účinnosti) tohoto právního předpisu, jestliže nebyla novým právním předpisem výslovně rovněž zrušena.

Zrušení uvedeného živnostenského řádu vydáním zákoníku práce mělo za následek, že později již nebylo možné na jeho základě získat nová oprávnění (např. k vykonávání obchodní nebo řemeslné živnosti). Živnostenský řád však počítal např. s učitelskými vysvědčeními nebo s vysvědčeními o vykonané tovaryšské zkoušce (§ 13a), jimiž se prokazovala odborná způsobilost jejich držitele. Jestliže živnostenský řád byl zrušen zákoníkem práce, neznamená to, že byla zrušena platnost uvedených vysvědčení, vystavených v době jeho účinnosti a prokazujících danou odbornou způsobilost, protože takovýto důsledek přechodná ustanovení zákoníku práce výslovně neupravila. Shodně je třeba posuzovat i nabyté živnostenské oprávnění.

Živnostenský řád znal pouze vrácení (vzdání se) živnosti, tj. vzdání se živnostenského oprávnění a vrácení živnostenského listu (ustanovení § 144 tohoto řádu). Z obsahu spisu v projednávané věci, zejména ze zprávy ONV v H. z 30. 4. 1986, vyplývá mimo jiné, že žalobce „neprojevil zájem o odevzdání živnostenského listu a ukončení truhlářské činnosti“.

Jestliže zákoník práce výslovně nezrušil oprávnění nabytá podle živnostenského řádu a jestliže se žalobce nevzdal svého oprávnění osobně vykonávat truhlářskou činnost, je nutno dovodit shodně se stížností pro porušení zákona, že oprávnění žalobce vykonávat truhlářské práce nezaniklo, jak nesprávně dovodil odvolací soud. Povolení příslušného národního výboru (čl. 1 tehdy platných Zásad pro poskytování některých služeb a oprav občanů na základě povolení národního výboru, schváleným usnesením vlády ze dne 3. 3. 1965 a uveřejněných pod č. 20/1965 Sb.) nebylo proto nutné, jak ostatně uvedl i ONV v H. ve zprávě z 30. 4. 1986. Je proto nesprávný závěr odvolacího soudu, podle něhož je neplatná smlouva, kterou účastníci uzavřeli, pro nedostatek povolení národního výboru k provádění truhlářských prací žalobcem pro jiné občany za úplatu.

Protože soud prvního stupně porušil zákon v ustanoveních § 6, § 120 odst. 1 a § 153 odst. 1 o. s. ř. ve vztahu k ustanovení § 385 odst. 2 o. z. a odvolací soud navíc v ustanovení § 144 shora uvedeného živnostenského řádu a § 39 o. z., vyhověl Nejvyšší soud ČR důvodné stížnosti pro porušení zákona, napadené rozsudky zrušil (§ 242 odst. 1 o. s. ř.) a vrátil věc soudu prvního stupně k dalšímu řízení a k novému rozhodnutí.

1) zákon. č. 65/1965 Sb. (jehož úplné znění se změnami a doplňky bylo vyhlášeno pod č. 25/1989 Sb.)